

Sygn. akt XVII Ka 489/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2016r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział XVII Karny - Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Judejko

SO Justyna Andrzejczak /spr./

SO Agata Adamczewska

Protokolant: stażysta Anna Kujawińska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Bogusława Tupaja

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2016r.

sprawy **T. S.**

oskarżonego o przestępstwa z art. 286 § 1 kk i in.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gostyniu

z dnia 15 lutego 2016r., sygn. sprawy II K 24/15,

1. zmienia zaskarżony wyrok, w ten sposób, że:

- uniewinnia oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu w punktach II i III przestępstw z art. 286 § 1 kk z zw. z art. 64 § 1 kk;
- uchyla zawarte w pkt 4 rozstrzygnięcie o karze łącznej;

2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. Piotra Markowskiego kwotę 516,60 zł (brutto) tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

4. kosztami sądowymi w części uniewinniającej obciąża Skarb Państwa, w pozostałym zakresie zwalnia oskarżonego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych, w tym od uiszczenia opłaty za obie instancje.

Agata Adamczewska Anna Judejko Justyna Andrzejczak

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 lutego 2016 roku w sprawie II K 24/15 Sąd Rejonowy w Gostyniu uznał oskarżonego za winnego zarzucanych mu przestępstw z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. (k. 215 – 216v).

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w zakresie orzeczenia o karze wniósł obrońca oskarżonego (k. 254 – 260).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się konieczna, albowiem pozwoliła Sądowi Okręgowemu na instancyjną kontrolę wydanego orzeczenia. Doprowadziło to w konsekwencji do uniewinnienia oskarżonego od części zarzucanych mu czynów, a to ze względu na rażącą niesprawiedliwość zaskarżonego orzeczenia w rozumieniu przepisu art. 440 k.p.k. Natomiast argumentacja podniesiona w samej treści apelacji nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na początku zaznaczyć należy, że Sąd Okręgowy dokonał z urzędu kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku w świetle bezwzględnych przesłanek odwoławczych przewidzianych przepisami art. 439 § 1 k.p.k. oraz art. 440 k.p.k., co ujawniło wystąpienie tej z art. 440 k.p.k. Z tego względu konieczna była ingerencja w zaskarżone orzeczenie z urzędu.

Odnosząc się do niniejszej sprawy i zaistniałego w niej uchybienia wskazać trzeba, że doszło do rażącego naruszenia prawa materialnego, tj. art. 286 § 1 k.k. które miało istotny wpływ na treść wyroku. Doszło bowiem do skazania oskarżonego za przestępstwa z 286 § 1 k.k. w sytuacji, gdy z opisów przypisanych czynów wynika, że nie wypełniły one wszystkich znamion strony przedmiotowej tego przestępstwa. Dokładna analiza opisów czynów zawartych w punktach II i III aktu oskarżenia, za które oskarżony został skazany w punkcie 1 zaskarżonego wyroku (k. 215v), wskazuje że nie zawierają one jednego ze znamion określony w treści przepisu art. 286 § 1 k.k., tj. nie zawierają znamienia – „za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania”. Tymczasem treść przepisu art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. wskazuje, że wyrok skazujący powinien m.in. zawierać „dokładne określenie przypisanego oskarżonemu czynu”.

W zaistniałym układzie procesowym Sąd odwoławczy, wobec zaskarżenia wyroku Sądu Rejonowego jedynie przez obrońcę oskarżonego i to tylko w zakresie rozstrzygnięcia o karze zważył, iż ustaleń faktycznych w zakresie dookreślenia opisu przypisanych oskarżonemu czynów ani on, ani ewentualnie Sąd I instancji w razie uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, nie mogą już zmienić z uwagi na zakazy wynikające z przepisów art. 434 § 1 k.p.k. i art. 443 k.p.k.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zgodnie bowiem przyjmuje się, że gdy wyrok nie został zaskarżony na niekorzyść oskarżonego, to Sąd odwoławczy na skutek związania zakazem reformationis in peius nie może ani dokonać nowych, niekorzystnych dla oskarżonego ustaleń faktycznych, w tym także w zakresie opisu przypisanego czynu, np. poprzez uzupełnienie ("dookreślenie") jego znamion, ani w tym celu uchylić wyroku i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2004 roku, V KK 4/04, Lex 111710; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2005 roku, I KZP 20/05, Lex 153332, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2012 roku, IV KK 375/11, Lex 1187386).

Z tego względu koniecznym stała się zmiana zaskarżonego wyroku w oparciu o przepis art. 440 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu w punktach II i III aktu oskarżenia przestępstw z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. oraz, w konsekwencji tej zmiany, uchylenie zawartego w punkcie 4 zaskarżonego wyroku rozstrzygnięcia o karze łącznej.

Jak bowiem podnosi się w judykaturze stan rażącej niesprawiedliwości zaskarżonego orzeczenia może wywoływać uchybienie mieszczące się w każdej z tzw. względnych przyczyn odwoławczych, o ile jego waga i charakter jest taki, że czyni to orzeczenie niesprawiedliwym i to w stopniu rażącym. Obowiązkiem Sądu odwoławczego jest skontrolowanie sprawy, także pod kątem treści zawartej w przepisie art. 440 k.p.k., a więc ustalenia, czy utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy, w sytuacji niezasadności wniesionego środka odwoławczego, nie będzie rażąco niesprawiedliwe (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2010 roku, II KK 47/10, OSNwSK 2010/1/918; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2011 roku, III KK 406/10, Lex 860622).

Z powyższego wywieść należy, że skazanie oskarżonego za przestępstwa, które nie zawierały w opisach czynów wszystkich ustawowych znamion naruszyło przepis art. 440 k.p.k. w sposób oczywisty, albowiem w konsekwencji doprowadziło do rażącego naruszenia prawa materialnego, w tym przypadku przepisu art. 286 § 1 k.k..

Z tego względu Sąd Okręgowy w punkcie 1 sentencji, na podstawie przepisu art. 440 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu w punktach II i III aktu oskarżenia przestępstw z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. oraz uchylił zawarte w punkcie 4 zaskarżonego wyroku rozstrzygnięcie o karze łącznej.

Odnosząc się natomiast do argumentacji zawartej w apelacji obrońcy oskarżonego to nie zasługiwała ona na uwzględnienie nawet w znikomym zakresie. Przede wszystkim wskazać bowiem wymaga, że Sąd a quo należycie wyważył okoliczności łagodzące ustalone wobec oskarżonego, na które powoływał się skarżący w treści swojej apelacji, tj. jego przyznanie się do winy co do przypisanych mu przestępstw oraz złożenie obszernych wyjaśnień zgodnych z ustalonym stanie faktycznym. Okoliczności te wbrew twierdzeniom skarżącego miały istotny wpływ na ustalenie przez Sąd Rejonowy wymiaru orzeczonych oskarżonemu kar jednostkowych 1 roku pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. i 10 miesięcy pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 291 § 1 k.k. (zgodnie z przepisem art. 53 § 1 i 2 k.k.), jak również kary łącznej w rozmiarze 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności. Natomiast przesłanki te nie mogły mieć już wpływu, a z pewnością nie tak istotnego jakby chciał tego skarżący, na sformułowanie ewentualnej pozytywnej prognozy kryminologiczno – społecznej, która pozwalałaby na warunkowe zawieszenie wykonania orzeczonej kary łącznej. Przepis art. 69 § 1 k.k., który formułuje przesłanki umożliwiające zastosowanie tego dobrodziejstwa, wskazuje bowiem przede wszystkim na okoliczność, iż miałoby być to wystarczające dla osiągnięcia celów kary, w szczególności zapobieżeniu powrotowi do przestępstwa. Tymczasem jak to zupełnie słusznie i trafnie zauważył Sąd meriti oskarżony jest sprawcą niepoprawny, zdemoralizowany, który był już wielokrotnie karany sędownie, w tym odbywał już izolacyjne kary pozbawienia wolności, lecz mimo to nadal powraca on do popełniania kolejnych przestępstw (k. 232). Skazany cechuje się brakiem poszanowania porządku prawnego, co implikuje koniecznością jego izolacji od społeczeństwa, aby zapobiec możliwości kolejnego popełnienia przez niego nowego przestępstwa. W ocenie Sądu odwoławczego całkowicie słusznie uznał więc Sąd I instancji, iż wobec skazanego nie było możliwości zastosowania warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności.

W tym stanie rzeczy, mając na uwadze wszystkie poczynione powyżej rozważania dotyczące apelacji obrońcy oskarżonego, Sąd Okręgowy w punkcie 2 sentencji, na podstawie przepisu art. 437 § 1 k.p.k., w pozostałym zakresie utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

O kosztach obrony z urzędu oskarżonego T. S. za postępowanie odwoławcze Sąd Okręgowy orzekł na podstawie przepisu art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku prawo o adwokaturze (tj. Dz.U. z 2009 roku, Nr 146, poz. 1188, ze zm.) i § 17 ust. 2 pkt 4 w zw. z § 4 ust. 1 i 3 w zw. z § 2 ust. 1 w zw. z § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1801). Z tego też tytułu Sąd Okręgowy zasądził na rzecz adw. Piotra Markowskiego kwotę 516,60 złotych (w tym podatek VAT).

O kosztach postępowania odwoławczego w części uniewinniającej Sąd Okręgowy orzekł na podstawie przepisów art. 634 k.p.k. w zw. art. 632 pkt 2 k.p.k. obciążając nimi Skarb Państwa za obie instancje, albowiem w postępowaniu odwoławczym doszło do uniewinnienia oskarżonego od części zarzucanych mu czynów. Natomiast w pozostałej części o kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie przepisów art. 634 k.p.k. w zw. art. 624 § 1 k.p.k. oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tj. Dz.U. z 1983 roku, Nr 49, poz. 223, ze zm.) – zwalniając oskarżonego T. S. od kosztów sądowych, w tym od opłaty za obie instancje, albowiem jego sytuacja materialna i osobista nie pozwalają na ich uiszczenie, w szczególności przy uwzględnieniu orzeczonej bezwzględnej kary pozbawienia wolności.

Agata Adamczewska Anna Judejko Justyna Andrzejczak